

HEIDI AALBRECHT

Schrijfstijl

DE BASIS VAN EEN GOEDE TEKST

Uitgeverij Augustus
Amsterdam – Antwerpen

INHOUD

- 1 Inleiding 7
  - 2 Zinsbouw 9
Maak van je zin geen doolhof
  - 3 Stijlmiddelen 65
Kies zorgvuldig je woorden en beelden
  - 4 De puntjes op de i 101
Bevorder het leesgemak met foutloze spelling en interpunctie
- Gebruikte termen 145
- Literatuur 151
- Register 155

Een goede schrijfstijl is de basis van een tekst die lezers aanspreekt. Maar wat is een goede stijl en hoe kun je die ontwikkelen? Schrijfstijl is de optelsom van alle factoren die van invloed zijn op de vorm, het uiterlijk van een tekst. In dit boek komen ze aan de orde in een volgorde van ‘groot’ naar ‘klein’. In hoofdstuk 2 vind je informatie over zinsbouw: van adviezen over zinslengte tot een handig stappenplan voor wie twijfelt tussen *hen* en *hun*. Hoe kies je precies het juiste woord? Hoe kun je spelen met betekenissen? En hoe kun je woorden met elkaar combineren tot stijlfiguren? Op deze vragen geeft hoofdstuk 3 een antwoord. Tot slot zet hoofdstuk 4 de puntjes op de i door aandacht te besteden aan een verzorgde spelling en interpunctie. Een verklaring van de gebruikte termen vind je achter in het boek.

Dit boek is gelardeerd met voorbeelden uit de praktijk — illustraties van fraaie beeldspraak en mooie zinnen, maar ook voorbeelden van hoe het niet moet. Een deel van de voorbeelden is afkomstig uit manuscripten, een ander deel is in druk verschenen. Missers worden niet getoond om de schrijvers ervan aan de schandpaal te nagelen, maar om aankomende auteurs te behoeden voor dergelijke vergissingen, en ook om hun een hart onder de riem te steken: niemand is onfeilbaar. Het doel van dit boek is om je te laten zien in welke hoeken de gevaren schuilen. Wanneer je goed voorbereid aan de slag gaat — met als basisuitrusting kennis en naslagwerken — kun je valkuilen vermijden en dat geeft je de ruimte die je nodig hebt om je verbeelding de vrije loop te laten en een tekst te schrijven die ook uiterlijk perfect is.

2 ZINSBOUW

Maak van je zin geen doolhof

Later, na enige bals, waar Eline zich op haar witte satijnen voetjes in iets bezwijmelends van geur en licht, glijdend had laten medevoeren door een zachte dwang van haar cavaliers, en zich door slepende driekwartsmaten, als door teugen champagne had laten bedwelmen, later was zij tweemaal ten huwelijk gevraagd geworden, en had zij beide malen bedankt.

COUPERUS²: 21

Je kunt je erdoor mee laten voeren of je werpt zijn boeken na drie pagina's geïrriteerd terzijde, maar één ding staat vast: hoe ingewikkeld ze ook zijn, de zinnen van Couperus komen altijd op hun pootjes terecht. Met de manier waarop hij zijn zinnen opbouwt, kan een schrijver zijn vakmanschap tonen. Kies je daarbij voor barokke beeldhouwen of juist voor strak gestileerde zinnen? Dat is een kwestie van smaak en stijl. Maar welke keuze je ook maakt, je hebt het juiste gereedschap nodig – in dit geval: grammaticale kennis. Want smaak noch stijl kan een excuus zijn voor zinnen waarin de lezer vastloopt of die onbedoeld op zijn lachspieren werken.

Dit hoofdstuk behandelt allerlei kwesties die te maken hebben met zinsbouw – valkuilen die je moet vermijden, maar ook tips om aantrekkelijk te schrijven. Het hoofdstuk is zo veel mogelijk opgebouwd van 'groot' naar 'klein': het begint met zinslengte en het eindigt met vraagstukken over woorden die een grammaticale functie vervullen in de zin.